

K HORÁM KRUŠNÝM

Den předtím, než Vašek opustil definitivně starobylý arest na Gottwaldově třídě, zažil kuriózní příhodu. Odpoledne se na cele objevil bachař a oznámil mu, že má návštěvu. Nečekané sdělení v něm vyvolalo celou řadu pocitů, mezi kterými nechyběly radost, obavy, zmatek, nervozita. Chaotický stav v hlavě vyvolala skutečnost, že to mělo být po zatčení první setkání s otcem. Nikdo jiný totiž, podle něj, nepřicházel v úvahu.

S návštěvním místem si na Cejlu poradili docela jednoduše. Chodbu, vedoucí od vrátnice do věznice, přehradili nedaleko vchodu dvěma přepážkami z drátěného pletiva, vzdálenými od sebe asi 70 centimetrů. Touto jednoduchou nápaditou konstrukcí vyřešili bezpečnostní požadavky předepsané vězeňským řádem. Návštěva nemohla svému blízkému nic podat, a když se účastníci chtěli slyšet, museli hovořit hlasitě. Tím odpadly jakékoliv důvěrnosti. Přítomný bachař se mohl tvářit nezúčastněně – a přítom mu nic neušlo.

Jakmile se Vašek přiblížil na dohled, spatřil za dvojitým drátěným pletivem siluety dvou postav. Otce poznal

okamžitě, ale kdo je ta žena? Že by přece jen sestra? Asi pět kroků od přepážky si překvapen uvědomil, že je to Dana. Proboha, jak ta se sem dostala? Dověděl se to vzápětí od otce.

„Sestřenice tě chtěla moc vidět. Když jsem se zmínil, že jdu za tebou, rozhodla se jít se mnou. Přemluvila pana velitele – a je tady.“

„Nemáš radost?“ přidala se pohotově Dana. „Moc ráda na tebe vzpomínám. Stejně si myslím, že budete brzo doma.“

„Moc lidí tě pozdravuje. Neberou to všechno tak, jak se o vás psalo. Můžeme ti něco poslat? Co potřebuješ? Jsi dost pohublý.“

„Nic mně neposílejte. Pokud nedostanete povolení, přijde vám to nazpět. Tady nemám velké nároky.“

Vašek už se vzpamatoval z překvapení. Nečekané setkání s Danou, ke které měl před zatčením poněkud bližší vztah, na okamžik roztočilo kolotoč vzpomínek. Znovu bezděčně oživilo pomalu se vzdalující představu obyčejného života, zdaleka ne ideálního, přitom však poskytujícího nesrovnatelně bohatší zážitky než samotka na státní bezpečnosti. Třeba i takové, jaké ho spojovaly s Danou. – Co asi řekla otcí, aby ji vzal s sebou?

„Jak moc kouříš?“ zaznamenal otázku.

„Málo. Zatím jsem si nepřivykl. Ke konci vazby mně povolili tři cigarety na den, tak...“

„Mluvte o rodinných věcech!“ vmísil se bachař. „Musel bych přerušit návštěvu.“

„Co dělají sestry?“ Vašek převedl hovor do nezávadných kolejí.

„Heda je zase doma. Pár dní byla taky pryč. Janě musíme tvou nepřítomnost nějak vysvětlit, je ještě malá. Hodně se po tobě ptá.“

„A co parta z vlaku?“ obrátil se na Danu.

„Jaká parta? Zůstaly jsme jak dvě slaměné vdovy. Vždyť jste všichni tady.“

„Končit návštěvu!“

„Hlavně na sebe dávej pozor a nedělej si výčitky. Na mě se můžeš vždycky spolehnout. Vrať se nám zdravý!“

„Ale brzy – než ze mne bude stará babka!“ Dana se snažila povzbudivě zamrkat, ale kvůli slzám jí to nějak nevyšlo. Při odchodu se dvakrát otočila a zamávala.

Bachař odvedl Vaška nazpět na celu. Sotva jeho kroky odezněly, stáhl se do kouta. Znovu si vybavoval každé vyřčené slovo. Cítil, jak s ním setkání s otcem a Danou otřásl. Na patnáct minut ho vyburcovalo ze zaběhnutého chodu vězeňského života.

Ráno se probudil dřív, než noční služba ohlásila budíček. Sotva se trochu probral, začala se ho zmocňovat nervozita. Opustí dnes konečně Brno a odjede někam na komando, kde by měla být práce a větší volnost? Téměř všichni, co prošli v minulých šesti týdnech společnou celou, byli dávno pryč. Bylo skutečně nutné, aby tu zůstával?

Napjaté čekání ukončil bachař, když mu spolu s ručníkem a dalšími proprietami přinesl civilní oblečení. Uklidněn se dal rychle do pořádku a spokojeně vychutnával blažený pocit mít na těle vlastní věci. Pomalu chodil po rozměrné cele a uvažoval, co mu nejbližší budoucnost přinese.

Krátce po sedmé zarachotily kolíky, zaštěřchal zámek. Ve dveřích se šklebil Špička – a ani nechtěl hlášení.

„Tak jste se dočkal. Všechno s sebou – jdeme!“

Vašek sebral kartáček na zuby, pastu, hřeben, tři krabičky cigaret a sirky. Víc toho neměl. Pak šli dlouhou chodbou ke kanceláři dozorčího. Tam podepsal kartu, že mu nic z věcí neschází. Provianták mu podal balíček s jídlem na celý den a Špička ho odvedl na dvůr. Uviděl Rudu, Nekepa,

Vladu Stávka a Karla Tužína. (Coby vedoucí podskupin tu rovněž setrvali kvůli případnému svědectví.) Zbývajících šest muklů neznal. Kolem postávalo několik bachařů, tak bylo lépe nemluvit. U výjezdu ze dvora čekal připravený „komůrkáč“.

Ze strážnice vyšli tři eskortáči se samopaly. Jeden z nich otevřel zadní dveře plechového uzavřeného vozidla.

„Tak, panstvo, nastupovat! A bez řečí!“

Vnitřní prostor dělila ulička na dvě poloviny. Nalevo i napravo po šesti „komůrkách“, podobných pracovním skříňkám na šaty. Rozměry téměř stejné, se skrčenými koleny se v nich dalo sedět. Do každého „separé“ vtěsnali jeden kus, na ruce mu zaklapli pouta, do klína položili škatuli s jidlem a osobními věcmi. Než bachař pozavíral kamrlíky, pronesl obvyklé upozornění: „Při sebemenším pokusu o útěk se střílí!“ – Upchnout za takových podmínek by nedokázal ani Houdini.

Vzápětí po těchto úkonech se auto rozjelo. Mluvit s kamarády nešlo, protože jeden člen eskorty zůstal pro každý případ v uličce uvnitř. Nedalo se ani kouřit – se spoutanýma rukama lze při troše šikovnosti zapálit cigaretu, po pár tazích by však riskoval sebevraždu udušením. Přesto se nečinné sezení dalo krátit dvojnásobem – buď pospáváním, nebo přemýšlením o něčem příjemném. (Recept osvědčený ze samovazby.) Například o jaru, které již propuklo plnou silou. Vašek měl spočítáno, že je 28. dubna.

Jeli zhruba půldruhé hodiny. Podle poskakování vozu na nerovné dlažbě a zvuků zvenčí se pokoušel odhadnout, kterým koutem vlastní českých právě uhánějí. Rousínov, Vyškov, Prostějov, Olomouc. Tam byla pro dopoledne konečná. Ve zdejší věznici – kdysi hostila Leciána – je vysadili a odvedli do velkých transportních cel. Kluci se snažili udržet se

pohromadě. Při vyslovení jména hanácké metropole se vybaví nejen proslulé olomoucké tvarůžky, ale i frekventovaná železniční křižovatka. V padesátých letech představovala i křižovatku muklovských osudů. Až tady se totiž většinou poznalo, kde kdo bude trávit nejbližší období kriminálu – jestli na některém pracovním komandě nebo v pevné věznicí.

Na celách to hučelo jak v hospodě o hodech. Kolem stolu a na kavalcích posedávala značně pestrá společnost. Nováčky od soudů, staří zkušení válečníci, útěkáři, průseráři. Jedni jeli tam, jiní onam. K soudům, od soudů, z pevných věznic na komanda a naopak. Přestárlí a nemocní do kteréhosi muklheimu. Svorně dýchali vzduch takové hustoty, že by se do něj zařala sekýra. Bachaři se o transportky příliš nestarali, tady se muklové zdrželi jen pár hodin a cestovali dál. Tak nač si komplikovat život?

Nekep, Ruda, Vašek, Vlada a Karel se okamžitě našli. Od zatčení to bylo vlastně poprvé, co spolu mohli nerušeně mluvit. (Na Cejlu bydleli na různých světnicích.) Stále si měli co ujasňovat. Vždyť kromě Dentisty byli samostatně souzeni další dva členové – a to cosi napovídalo. Domýšlet si mohli cokoliv, i když to v současné situaci nemělo téměř žádný význam.

V Olomouci snědli k obědu část jídla, co dostali v Brně. Během nedlouhého pobytu na transportkách se od zkušených muklů dověděli, že když je po poledni přečtou na další eskortu, jedou do Prahy a odtud na druhý den ráno někam na Jáchymovsko, Příbramsko nebo Slavkovsko. Na Slovensko, do Leopoldova, Ilavy či Želiezovců se jezdí jinak.

Hlas zvonů se v bývalém biskupském městě umlčet nedá. Polední zvonění pronikne i stěnami vězení. – Za hodinu se rozhodne.